

Vysoká škola výtvarných umení v Bratislave
Hviezdoslavovo nám. 18
814 37 Bratislava
www.vsvu.sk

Dôvodová správa

Zdôvodnenie rozšírenia možnosti absolvovať doktorandské štúdium v umeleckom študijnom odbore Architektonická tvorba a analogicky aj v iných umeleckých odboroch popri už existujúcom umeleckom štúdiu, ukončeným titulom ArtD., o výskumné zameranie, končiace titulom PhD.

1. História a súčasný stav:

Pôvodne komplexný odbor Architektúra, ktorý v sebe spájal vedecko-teoretické uvažovanie a navrhovanie či stvárňovanie (viď. Vitruviovo *rationatio a practica*) sa v 18. storočí rozdelil z hľadiska postupov vo vzdelávaní: tam, kde prevládlo odovzdávanie vzdelávania tvorbou a majstrovskými ateliéromi, vznikli umelecké akadémie a tam, kde naopak prevládli vedecké postupy výchovy a vzdelávania osvojovaním si opakovateľných metód, utvárali sa polytechniky a techniky. V súčasnom stave je tak zachovaná tradícia – architekti sa vzdelávajú na technických školách, ale aj na umeleckých školách. Badať však aj miesenie tradícii – na technických školách vznikajú fakulty umení a na umeleckých školách sa v oveľa väčšej miere študujú umelecko-technické odbory a spôsob vzdelávania v ateliéroch prestáva byť záväznou podmienkou.

Bolonský proces veľmi mechanicky zaviedol na oba typy škôl trojstupňové vzdelávanie a v treťom stupni štúdia striktné rozdelil vedecké štúdium PhD. a umelecké štúdium ArtD. Architekti tak môžu študovať a získavať titul PhD. len na technických školách a titul ArtD. len na umeleckých školách. Ale vznikajú aj výnimky, napr. dizajn možno študovať v treťom stupni na technikách ako umelecký odbor. Napriek tomu súčasný stav znemožňuje v rámci architektúry na technikách končiť v treťom stupni ArtD. a na umeleckých školách titulom PhD. A dokonca ani v umeleckom odbore dizajn na technikách nie je možné končiť štúdium titulom PhD. To ochudobňuje najmä tie odbory, ktoré si v svojom jadre zachovali tak vedecko-teoretické uvažovanie, ako aj navrhovanie či stvárňovanie v určitej špecifickej proporcii a znemožňuje študentom vyberať si v týchto odboroch vedeckú alebo umeleckú profiláciu.

2. Návrh na riešenie súčasného stavu a opatrenia

Navrhujeme, aby v odboroch, kde existuje v jadre proporcionálne zastúpenie vedecko-teoretickej a umeleckej - praktickej činnosti, bolo možné podľa prevahy výskumu a metód, ako aj povahy výsledkov dizertačnej práce, končiť v umeleckých aj vedeckých, či technických odboroch architektúra s titulom PhD. alebo ArtD. V súčasnosti končia architekti a dizajnéri vedeckého odboru teoretickou prácou a umeleckého odboru dielom alebo návrhom (projektom). V jednom aj druhom prípade sa považuje za samozrejmé, že popri teoretickej

práci sa doktorand vyjadruje k navrhovaniu prípadne návrh a projekt je nejakou súčasťou teoretickej práce a naopak, súčasťou návrhu či projektu je aj vedecký alebo umelecký výskum zachytený v grafickej alebo textovej podobe. Doktorandi v spomínaných odboroch popri školiteľovi častou využívajú pozíciu školiteľa-konzultanta, čo len potvrdzuje dvojdomosť odborov.

Navrhujeme, aby sa daný stav zachoval, ale podľa prevahy jedného z aspektov a postupov sa buď hneď na samom začiatku doktorandského štúdia zadefinovali metódy a výstupy práce alebo najneskôr v priebehu dizertačnej skúšky definitívne rozhodlo a výslednej podobe práce a na základe toho sa zadefinovala vedecká alebo umelecká forma štúdia, spôsob ukončenia a udeľovaný titul.

3. Stav po opatreniach

V odboroch architektúra a architektonická tvorba by sa mohlo doktorandské štúdium končiť s titulom PhD. alebo ArtD. na technických aj umeleckých vysokých školách. Rovnako by sa dalo uvažovať, že takýto postup by sa mohol uplatňovať aj v odbore dizajn, ale aj v prípadoch voľných umení konceptuálneho smerovania.

Autor dôvodovej správy: prof. PhDr. Marián Zervan, PhD.

prof. Stanislav Stankoci, akad. mal.
rektor Vysokej školy výtvarných umení
v Bratislave